

11 294 8651 730 ✓

STUDIA MIGRACYJNE
MIGRATION STUDIES

OŚRODEK BADAŃ NAD MIGRACJAMI
CENTRE OF MIGRATION RESEARCH

Transformacja nieoczywista

Polska jako kraj imigracji

redakcja naukowa

Agata Górny, Izabela Grabowska-Lusińska,
Magdalena Lesińska, Marek Okólski

Spis treści

Lista tabel, rysunków i map	9
Lista załączników	13
Wstęp	15
<i>(Agata Górny, Izabela Grabowska-Lusińska, Magdalena Lesińska)</i>	
1. Polska jako kraj imigracji - wprowadzenie	23
<i>(Marek Okólski)</i>	
1.1. Koncepcja, podejście badawcze i podstawy empiryczne	23
1.1.1. Wprowadzenie	23
1.1.2. Metoda badania	26
1.1.3. Wcześniejsze badania OBM nad imigracją	28
1.1.4. Dokumentacja empiryczna: zakres i jakość danych	32
1.2. Początki napływu migracyjnego do Polski	34
1.2.1. Kiedy rozpoczął się napływ ludności?	34
1.2.2. Napływ według formy mobilności i kraju pochodzenia osób migrujących	36
1.2.3. Zasób migrantów (liczba cudzoziemców przebywających w Polsce)	50
1.2.4. Głosa na temat migrantów nielegalnych	62
1.2.5. Cechy demograficzne i społeczno-ekonomiczne imigrantów	64
2. Polityka migracyjna w Polsce oraz jej wpływ na napływ i osiedlanie się imigrantów	69
2.1. Polityka migracyjna jako przedmiot analizy – uwagi wstępne	69
<i>(Magdalena Lesińska)</i>	
2.2. Europeizacja polskiej polityki migracyjnej i jej efekty	74
<i>(Maciej Duszczyk, Magdalena Lesińska)</i>	
2.3. Polityka migracyjna Polski w praktyce	78
2.3.1. Polityka wjazdu na terytorium Polski	79
<i>(Monika Szulecka)</i>	
2.3.2. Polityka dostępu do polskiego rynku pracy	88
<i>(Maciej Szczepański)</i>	
2.3.3. Polityka wobec migrantów o nieuregulowanym statusie	95
<i>(Monika Szulecka)</i>	
2.3.4. Polityka integracyjna	102
<i>(Magdalena Lesińska)</i>	

2.3.5. Polityka naturalizacyjna	108
(<i>Renata Stefańska</i>)	
2.3.6. Polityka wobec cudzoziemców pochodzenia polskiego	115
(<i>Renata Stefańska</i>)	
2.4. Wnioski	121
(<i>Magdalena Lesińska</i>)	
3. Rynek pracy (gospodarka) jako siła napędzająca	
napiływ imigrantów do Polski	125
3.1. Wstęp	125
(<i>Izabela Grabowska-Lusińska</i>)	
3.2. Imigranci na polskim rynku pracy	130
(<i>Izabela Grabowska-Lusińska, Anna Janicka-Żylicz</i>)	
3.2.1. Rejestrowane zatrudnienie imigrantów w Polsce	133
(<i>Izabela Grabowska-Lusińska</i>)	
3.2.2. Nieudokumentowani cudzoziemcy	
na polskim rynku pracy	142
(<i>Izabela Grabowska-Lusińska, Monika Szulecka</i>)	
3.2.3. Samozatrudnienie cudzoziemców w Polsce	147
(<i>Izabela Grabowska-Lusińska</i>)	
3.2.4. Imigranci na polskim rynku pracy	
– próba krótkiej oceny	148
(<i>Izabela Grabowska-Lusińska</i>)	
3.3. Podstawowe czynniki popytowe napływu	
cudzoziemskiej siły roboczej do Polski	149
(<i>Anna Janicka-Żylicz</i>)	
3.3.1. Podstawowe charakterystyki	
polskiego rynku pracy w latach 1989–2008	150
3.3.2. Czynniki makroekonomiczne a napływy cudzoziemców	
do Polski	152
3.3.3. Odływ siły roboczej a napływy pracowników	
cudzoziemskich: poziom krajowy i regionalny	155
3.3.4. Dynamika napływu a niedobory	159
3.3.5. Makroekonomiczne czynniki napędzające i hamujące	
napływy pracowników cudzoziemskich	167
3.4. Dodatkowe czynniki napływu cudzoziemców	
na polski rynek pracy	168
3.4.1. Społeczna akceptacja obecności cudzoziemców	
na polskim rynku pracy	168
(<i>Marta Anacka</i>)	
3.4.2. Polityka wobec imigracji zarobkowej w Polsce	171
(<i>Maciej Szczepański</i>)	
3.5. Ekonomiczne skutki napływu cudzoziemców	
i perspektywy na przyszłość	174
(<i>Anna Janicka-Żylicz, Paweł Kaczmarczyk</i>)	
3.5.1. Pozycja cudzoziemców na polskim rynku pracy	174

3.5.2. Rola pracowników cudzoziemskich na polskim rynku pracy – komplementarni czy substytucyjni?	180
3.6. Wnioski	185
(<i>Izabela Grabowska-Lusińska</i>)	
4. Wybrane aspekty integracji imigrantów: w poszukiwaniu mechanizmów sprzyjających dalszemu napływowi cudzoziemców do Polski	188
4.1. Wstęp	188
(<i>Agata Górny</i>)	
4.1.1. Czasowość i trwałość w napływie do Polski – tło analizy	188
4.1.2. Podejście analityczne	190
4.1.3. Dane	194
4.1.4. Struktura rozdziału	195
4.2. Prawny wymiar integracji	196
(<i>Renata Stefańska</i>)	
4.3. Społeczny wymiar integracji	202
(<i>Aneta Piekut</i>)	
4.3.1. Wprowadzenie	202
4.3.2. Relacje społeczne migrantów w Polsce	202
4.3.3. Rodzaj sieci społecznych	206
4.3.4. Relacje z krajem wysyłającym	212
4.3.5. Uwagi końcowe	214
4.4. Ekonomiczny wymiar integracji	216
(<i>Marta Kindler, Monika Szulecka</i>)	
4.4.1. Wprowadzenie	216
4.4.2. Działalność handlowa	217
4.4.3. Usługi gastronomiczne	220
4.4.4. Rolnictwo	222
4.4.5. Prace domowe	223
4.4.6. Edukacja	225
4.4.7. Uwagi końcowe	226
4.5. Wnioski	228
(<i>Agata Górny</i>)	
5. Wnioski ogólne	232
5.1. Podsumowanie z perspektywy polityki migracyjnej	232
(<i>Magdalena Lesińska, Renata Stefańska, Monika Szulecka</i>)	
5.1.1. Rozwój polityki migracyjnej w kraju „płynnej imigracji”	232
5.1.2. Rekomendacje	237
5.2. Konkluzje końcowe	252
(<i>Agata Górny, Izabela Grabowska-Lusińska, Magdalena Lesińska, Marek Okólski</i>)	
Załączniki	262
Bibliografia	299
Autorzy	313